

Engel Vilmos Az I. Világháborúban

Engel Vilmos, anyám első férje az első világháborúban. Rettenetesen nem illett hozzá a katonaság.

Amikor anyám húszéves korában már a tizedik kérésért, Engel Vilmost is kikoszorúzta, akkor nagyanyám leültette a szalonban, és azt mondta neki: "Fiam, mit akarsz? Talán patikárius kisasszony akarsz lenni?" És akkor rájött, hogy ez talán nem perspektíva, és inkább igent mondott Vilmos bácsinak.

Engel Vilmos úgy került a családhoz, hogy nagyapám [Garai Izsó] a szegedi szabadkőműves páholy tagja volt. Azt mesélték, hogy 1912-ben hazajött egy páholyülésről Törökbecsére, és azt mondta a feleségének, Gizusnak, hogy a páholyban van egy új tag, egy szimpatikus fiatalember, én meghívnom. És megállapodtak, hogy meghívják a fiatalembert, akinek az apja, doktor Engel Mór ügyvéd a szegedi páholy alapító tagja és valami tisztségviselője is volt. Szóval meghívták Engel Vilmost, aki -- úgy képzem -- meglátta anyámat, és első látásra szerelmes lett belé. Azt pedig nem csak képzem, hanem tudom is, hogy ez a szerelem halálig tartott. Ezt a szerelmet -- szublimált formában -- valahogy örököltük, mert feltétel nélküli, odaadó szeretettel fordult felém, aztán pedig a lányom felé is.

Engel Vilmos újságíró volt, a "Szegedi Napló" társtulajdonosa és főszerkesztő-helyettese. Az esküvő után hat hétig voltak nászúton, Velencében. A nászút után egy nagy lakásba költöztek. A ház a "Szegedi Napló" tulajdona volt, ott volt a kiadóhivatal, egy szárnyépületben a nyomda, és az első emeleten volt a lakás. A szalonon kívül volt még két vagy három szoba. A szalon akkora volt, hogy a "Szegedi Napló" képzőművész munkatársainak időről időre kiállításokat rendeztek benne. Az ifjú házaspárnak saját, kétlovas kocsijuk volt.

Vilmos bácsi a háború alatt katona volt, főhadnagy. A háborúban tífuszt kapott, túlélte, és utána már elég jól megúszta a háborút. Mivel a "Szegedi Napló" közismerten zsidó kézben volt és baloldali, 1919-ben komoly veszély fenyegette Vilmos bácsit. Egypár napig nem is lakott otthon. Valahogy a "Napló" is kikerült a kezéből, és az Athenaeum nyomdában lett tisztségviselő először Szegeden, aztán egy rövid ideig átmenetileg Pesten. Az Athenaeumnál épp akkor volt vezetőcsere a római kirendeltségen, és két évre kinevezték oda vezetőnek. 1925-ben mentek ki. Anyám elvitte magával a matracait, mert azt mondta, hogy Olaszországban nem elég jók az ágyak. Elképesztő mennyiségű bőrönddel utaztak, de egy fél év után hazajöttek, mert anyám nem bírta, apám miatt. Azt hiszem, apámmal a szerelem már azelőtt elkezdődött, hogy kimentek Olaszországba. Utána talán még egy évig együtt élt Vilmos bácsival Szegeden, majd anyám 1927-ben felköltözött Pestre. Vilmos bácsi később eladta a "Szegedi Napló"-t, és egy kis nyomdája volt. Végig jóban voltak, apám is jóban volt vele. 1948-ban, a halálos ágyán őt kérte meg, hogy viselje gondunkat. Ennek Vilmos bácsi helyt is állt. Semmi egyéb, mint hogy látogatott bennünket, foglalkozott velünk, szeretett minket